

Zaaknummer : 01069761
Ons Kenmerk : ODH839957
Datum : -

Ontwerpbeschikking Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 5 mei 2023 hebben wij namens Dunea N.V. een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De ontheffing is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten als gevolg van het project dat bekend staat als 'Vervangen 43 Winputten Solleveld'. Het gaat om het vervangen van 43 winputten, het aanleggen van datakabels, het plaatsen van twee grondwaterstandmeters en twee plaspeilmeters en het automatiseren van twee bestaande grondwaterstandmeetpunten welke worden aangesloten op glasvezelkabels in het duingebied Solleveld, gelegen in de duinen van Den Haag en Westland. De aanvraag betreft het opzettelijk vangen en (worstcase) doden van de rugstreepdodertje en de zandhagedis, het opzettelijk verstoren van de rugstreepdodertje en de zandhagedis, het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepdodertje en de zandhagedis, het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepdodertje en de zandhagedis alsmede het opzettelijk plukken en verzamelen, onwortelen of vernielen van het glad biggenkruid. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet natuurbescherming voor wat voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van het glad biggenkruid (*Hypochaeris glabra*) in zijn natuurlijke verspreidingsgebied.

De ontheffing is aangevraagd voor de periode 15 augustus 2024 tot en met 1 maart 2026.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingenwet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Dunea N.V.;
- II. op grond van artikel 3.9, eerste lid, van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen voor gebruikmaking van niet-selectieve vangmiddelen bij het vangen van de rugstreeppad en de zandhagedis;
- III. als vangmiddelen als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de Wet natuurbescherming het volgende middel aan te wijzen:
 - vangemmer (rugstreeppad en zandhagedis);
- IV. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- V. de documenten vermeld onder het kopje 'Aanvraagdocumenten' in het vervolg van dit besluit en de aanvullende gegevens van 29 maart 2024 en 14 juni 2024 onderdeel te laten zijn van dit besluit;
- VI. dat deze ontheffing geldig is vanaf 15 augustus 2024 tot en met 1 maart 2026.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

mr. C. van der Kamp
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze ontwerpbeschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna: OZHZ), Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
3. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Vervangen 43 winputten Solleveld' van 27 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 29 maart 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het projectgebied (hierna: plangebied);
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
4. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de rugstreeppad, de zandhagedis en het glad biggenkruid.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en het ecologisch werkprotocol op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het rapport 'Activiteitenplan Vervangen 43 winputten Solleveld' van 27 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 29 maart 2024.
7. Indien een of meerdere in voorschrift 6 genoemde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
8. Tijdig, minimaal één maand voordat de in voorschrift 7 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de OZHZ (voorschrift 1) te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

9. De werkzaamheden voor het plaatsen van reptielen- en amfibieënschermen (hierna: schermen) en rijplaten dienen uitgevoerd te worden in één werkrichting om eventueel aanwezige soorten de mogelijkheid te geven zich te kunnen verplaatsen.
10. De rijnsnelheid van alle machines en voertuigen over onverharde paden binnen het plangebied mag niet hoger zijn dan vijf kilometer per uur. Voor beheerpaden die voorzien zijn van rijplaten en aanwezig zijn in onverhard terrein binnen het plangebied, geldt een maximale snelheid van vijftien kilometer per uur. In overige gevallen, zoals (transport)bewegingen over verharde beheerpaden die van rijplaten zijn voorzien, geldt een maximumsnelheid van dertig kilometer per uur. Indien ter plaatse een lagere maximumsnelheid geldt vanuit veiligheidsoverwegingen of andere wet- en regelgeving, dan dient deze maximumsnelheid te worden aangehouden. Dit geldt voor de locaties buiten de schermen, in de periode van 1 februari tot 15 november.
11. Indien individuen van de rugstreppad, de zandhagedis en/of het glad biggenkruid worden aangetroffen in het plangebied tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, dienen de werkzaamheden, die gerelateerd zijn aan dat specifieke werk op de locatie waar de soort is aangetroffen meteen stilgelegd te worden en de ecologisch deskundige (voorschrift 4) dient dan direct contact op te nemen met de OZHZ (voorschrift 1). De ecologisch deskundige dient ter plaatse passende maatregelen te nemen. De genomen maatregelen dienen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk op dezelfde dag dat de maatregelen worden uitgevoerd, door de ecologisch deskundige doorgegeven te worden aan de OZHZ. De werkzaamheden kunnen op de werklocatie hervat worden als deze is vrijgegeven door de ecologisch deskundige. Indien de OZHZ het nodig acht dat aanvullende en/of andere maatregelen getroffen moeten worden voordat de werkzaamheden hervat mogen worden, dan mogen de werkzaamheden pas hervat worden nadat deze maatregelen genomen zijn en de locatie is vrijgegeven door de ecologisch deskundige. De ecologisch deskundige dient van het voorgaande verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g).

Rugstreppad en zandhagedis

12. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het plangebied ongeschikt en ontoegankelijk gemaakt te worden voor de rugstreppad en de zandhagedis onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4) en zoals opgenomen in paragraaf 5.3 in het 'Activiteitenplan Vervangen 43 winputten Solleveld' van 27 maart 2024. Aanvullend zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- a. het ontoegankelijk maken van het werkgebied met een oppervlakte van tien bij vijftien15 meter rondom de te renoveren winputten dient uitgevoerd te worden door middel van het plaatsen van schermen. De schermen dienen in goede staat te verkeren en dagelijks gecontroleerd te worden door een ecologisch deskundige of door een persoon die aanwezig is op de locatie en is geïnstrueerd door de ecologisch deskundige. Beschadigingen, hoge vegetatie, zandverstuiving of omgevallen schermen en dergelijke waardoor de functionaliteit van de schermen wordt belemmerd, dienen binnen een dag te worden hersteld of opgelost;
 - b. het verwijderen van de schermen na afronding van de werkzaamheden dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige;
 - c. in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g) dient door de ecologisch deskundige verslag te worden gedaan van het plaatsen en verwijderen van de schermen, de uitgevoerde controles en wat de bevindingen en eventueel genomen acties zijn geweest.
13. Het afvangen en verplaatsen van de rugstreppad en de zandhagedis dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) en conform paragraaf 5.3 in het 'Activiteitenplan Vervangen 43 winputten Solleveld' van 27 maart 2024. In aanvulling hierop zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
- a. het afvangen van de rugstreppad en zandhagedis dient uitgevoerd te worden door middel van vangemmers, handvangsten en/of stropvangsten (enkel zandhagedis). Stropvangsten met behulp van vangstropjes mogen enkel en alleen worden toegepast door een ecologisch deskundige vaardig in het afvangen van de zandhagedis met deze specifieke methode;
 - b. vangemmers binnen de schermen dienen minimaal tweemaal daags gecontroleerd te worden op individuen van de rugstreppad en de zandhagedis met een tussenperiode van maximaal 10 tot 12 uur. Gevangen individuen dienen zo snel mogelijk te worden vrijgelaten in het omliggende leefgebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Indien minimaal vijf aaneengesloten dagen géén individuen van de rugstreppad en de zandhagedis afgevangen zijn, kunnen de werkgebieden door de ecologisch deskundige worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - c. de vangemmers dienen één schuin geplaatste grillige stok/tak te bevatten, zodat muizen uit de emmers kunnen klimmen;
 - d. in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g) dient door de ecologisch deskundige verslag te worden gedaan van de ecologische begeleiding, waarbij wordt genoteerd door wie de dieren zijn gevangen en waar, wanneer en om hoeveel dieren het gaat en waarheen zij zijn verplaatst. Ter verificatie dient fotomateriaal te worden toegevoegd.
14. Bij het afvangen dienen gebruikte materialen (waaronder handschoenen, laarzen etc.) voor- en achteraf ontsmet te worden conform het Desinfectie protocol veldwerk van RAVON².

Glad biggenkruid

15. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het plangebied op aanwezigheid van glad biggenkruid te worden geïnventariseerd door een ecologisch deskundige op het gebied van glad biggenkruid (voorschrift 4). De inventarisatie dient te voldoen aan de volgende eisen:
- a. het veldonderzoek naar het glad biggenkruid dient in de ochtenduren te worden uitgevoerd in de periode 1 juli tot en met 31 oktober;
 - b. het veldonderzoek dient vlakdekkend³ te worden uitgevoerd op de locaties binnen het plangebied waar kansrijke standplaatscondities van het glad biggenkruid aanwezig zijn;
 - c. de ecologisch deskundige dient van de uitgevoerde veldonderzoeken verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g);

² Zie ook https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene_protocol.pdf.

³ Vlakdekkend: onderzoek van het volledige oppervlak.

- d. het rapport van de uitgevoerde inventarisaties dient in het jaar dat de inventarisaties zijn uitgevoerd voor 31 december te worden aangeleverd bij de OZHZ (voorschrift 1) en de Omgevingsdienst Haaglanden.
16. Indien het glad biggenkruid in het plangebied wordt aangetroffen (voorschrift 11 en 15), dienen de volgende voorwaarden te worden nageleefd en hiervan dient uitgebreid verslag te worden gedaan in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g):
- de transplantatie van het glad biggenkruid dient te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige (voorschrift 4) en in de periode van 1 maart tot en met 30 september;
 - individuen van het glad biggenkruid dienen per individu en met voldoende ruimte rondom de plant uitgestoken te worden met een gemiddelde diameter van 15 cm en een cilinder van 20 cm diep. Indien de individuen van het glad biggenkruid te dicht opeen staan en ze niet als individu getransplanteerd kunnen worden, dienen deze als cluster te worden getransplanteerd;
 - het uitsteken van het glad biggenkruid dient handmatig te gebeuren. Het dient als homogeen pakket te worden uitgestoken. Indien het substraat bestaat uit los duinzand dient men de grond eerst vochtig te maken;
 - de abiotische condities van de ontvangstlocaties dienen geschikt te zijn voor de te transplanteren individuen van het glad biggenkruid;
 - de abiotische condities voor het glad biggenkruid dienen te worden afgeleid van de vegetatiestructuur afkomstig van de meest recente vegetatiekartering, met als belangrijkste aandachtspunt een voldoende open vegetatiestructuur (geen verstufbaar zand). Op kaart dient aangegeven te worden naar welke locaties in de omgeving de getransplanteerde individuen van het glad biggenkruid zijn verplaatst, inclusief onderbouwing dat hier geschikte abiotische condities aanwezig zijn voor de soort;
 - bij het plaatsen van het glad biggenkruid op de ontvangstlocatie, dient de bovenkant van de uitgestoken grond gelijk te zijn met het maaiveld. De te transplanteren individuen van het glad biggenkruid dienen nauw aan te sluiten aan het omringende substraat. Het aanduwen of aanstampen van de grond rondom de geplaatste planten is niet toegestaan;
 - van de transplantatie (verplaatsing) van de individuen van het glad biggenkruid, dient verslag te worden gedaan in het ecologisch logboek, hierbij dienen de exacte vindlocaties en plaatsingslocaties te worden vermeld.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten – beschermd én onbeschermd – geldt de specifieke zorgplicht van artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen. Dit betekent onder meer dat gedurende de werkzaamheden rekening moet worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Gedurende de werkzaamheden dient ook rekening te worden gehouden met de potentiële aanwezigheid van schadelijke (invasieve) soorten die de leef- en voortplantingsgebieden van beschermde soorten kunnen bedreigen. Indien schadelijke soorten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden gestaakt te worden en contact opgenomen te worden met de OZHZ. Nadat de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn en de ecologische deskundige de locatie heeft vrijgegeven, mogen de werkzaamheden hervat worden.
- Dit besluit is alleen van toepassing op de beschermde soorten, verbodsbepalingen en handelingen zoals opgenomen in de aanvraag. Indien blijkt dat de werkzaamheden zullen leiden tot overtreding van andere verbodsbepalingen en/of er sprake zal zijn van niet eerder voorziene effecten op andere beschermde soorten dan waarop dit besluit van toepassing is, dienen de werkzaamheden gestaakt te worden en direct contact te worden opgenomen met de OZHZ en hiervoor een aanvullende omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd bij de Omgevingsdienst Haaglanden.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 5 mei 2023 hebben wij namens Dunea N.V. een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De ontheffing is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten als gevolg van het project dat bekend staat als 'Vervangen 43 winputten Solleveld'. Het gaat om het vervangen van 43 winputten, het aanleggen van datakabels, het plaatsen van twee grondwaterstandmeters en twee plaspeilmeters, het automatiseren van twee bestaande grondwatermeetpunten welke worden aangesloten op glasvezelkabels in het duingebied Solleveld, gelegen in de duinen van Den Haag en Westland. De aanvraag betreft het opzettelijk vangen en (worstcase) doden van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*), het opzettelijk verstoren van de rugstreepdodertje en de zandhagedis, het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepdodertje en de zandhagedis, het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepdodertje en de zandhagedis alsmede het opzettelijk plukken en verzamelen, onwortelen of vernielen van het glad biggenkruid. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepdodertje (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb voor wat voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van het glad biggenkruid (*Hypochaeris glabra*) in het natuurlijke verspreidingsgebied.

De ontheffing is aangevraagd voor de periode 15 augustus 2024 tot en met 1 maart 2026.

Aanvraagdocumenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten ingediend:

- Activiteitenplan Vervangen 43 winputten Solleveld, Waardenburg Ecology, rapportnummer:23-062, 27 maart 2024 (ODH1018291), inclusief:
 - o bijlage I : werktekening;
 - o bijlage II: Bij activiteitenplan 43 winputten Solleveld, 28 maart 2024 (vervallen);
- Vervangen Winputten Solleveld, aanleg meetpunten en datakabel – Projectbeschrijving, Dunea N.V., kenmerk: DUN SLD-24-PRB-01, 19 maart 2024 (ODH1018290);
- Ecologisch onderzoeksrapport Vervangen 43 winputten Solleveld, Waardenburg Ecology, rapportnummer: 23-062b, 28 maart 2024 (ODH1018658), inclusief:
 - o bijlage I: werktekening;
 - o bijlage II: Schouw putlocaties;
- Passende beoordeling Vervangen 43 winputten Solleveld, Waardenburg Ecology, rapportnummer 23-085, 21 mei 2024 (ODH1086840).

Procedure

Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure. Op deze beschikking is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard. Voor het project 'Vervangen 43 Winputten Solleveld' is gelijktijdig een natuurvergunning aangevraagd op 5 mei 2023, geregistreerd onder zaaknummer 01070135. Op deze aanvraag wordt separaat een besluit genomen.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 24 oktober 2023 verzocht om aanvullende gegevens. Op 29 maart 2024 hebben wij de volgende informatie ontvangen:

- Beantwoording Solleveld - programma Berkheide, Dunea N.V., 29 maart 2024 (ODH1018289).

Op 14 juni 2024 is per e-mail nog aanvullend de volgende informatie ontvangen:

- Bijlage II bij activiteitenplan Solleveld, Dunea N.V., 13 juni 2024 (vervangt bijlage II uit het activiteitenplan van 27 maart 2024) (ODH1090993).

Tevens heeft Dunea N.V. op 14 juni 2024 de Omgevingsdienst Haaglanden per e-mail verzocht de ontheffingsperiode te wijzigen naar 15 augustus 2024 tot en met 1 maart 2026 (ODH1090494).

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van P.M. tot P.M.

Er zijn P.M. de volgende/P.M. geen zienswijzen ingebracht.

Wijziging(en) ten opzichte van ontwerpbeschikking

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn er P.M. wijzigingen aangebracht.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10 en 3.25 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De rugstreepad en de zandhagedis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. Beide soorten zijn tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de rugstreepad en de zandhagedis opzettelijk te doden of te vangen;
- de rugstreepad en de zandhagedis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis te beschadigen of te vernielen.

Glad biggenkruid is een van nature in Nederland in het wilde groeiende plant, genoemd in de bijlage, onderdeel B, van de Wet natuurbescherming.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid, onder c, van de Wnb is het verboden:

- glad biggenkruid in zijn natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Op grond van 3.8, vijfde lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat; en
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is, met dien verstande dat in aanvulling op de redenen zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, de noodzaak voor de ontheffing voor andere soorten (glad biggenkruid) ook verband kan houden met handelingen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, aanhef en onder a tot en met i, van de Wnb; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb is het verboden om de rugstreeppad en de zandhagedis anders dan voor verkoop onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb is het verboden de rugstreeppad en de zandhagedis te vangen of te doden door gebruikmaking van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van de populaties van deze soorten tot gevolg kunnen hebben. Van dit verbod kan ontheffing verleend worden, hierop is artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb van overeenkomstige toepassing.

Op grond van artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb dienen bij het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.9, tweede lid, van de Wnb de middelen te worden aangewezen die voor het vangen van de aldaar bedoelde dieren mogen worden gebruikt.

Beoordeling

Aanvrager Dunea N.V. (hierna: Dunea) is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Om voldoende drinkwater te kunnen blijven leveren moet Dunea in de komende jaren de capaciteit van het drinkwater verhogen. Met onder andere dit project, welke als doel heeft om de bestaande productiecapaciteit en leveringszekerheid veilig te stellen, wordt beoogd dit doel te behalen. Hiertoe worden renovatiewerkzaamheden en uitbreidingen uitgevoerd om aan de vraag naar drinkwater te kunnen voldoen.

Tijdens een onderhoudsronde is geconstateerd dat vervuiling, lekkages en wortelingroei zijn ontstaan in verschillende winputten in wingebed Solleveld. Deze functioneren daarmee niet meer optimaal. Derhalve dienen 43 winputten in het wingebed te worden vervangen. In het kader van de overstap naar een geautomatiseerde realtime monitoring, wordt ook het meetsysteem aangepast. Dit houdt in dat twee nieuwe plaspeilmeters worden aangebracht in de infiltratieplassen 11 en 13, twee nieuwe grondwaterstandmeters worden geplaatst en twee bestaande grondwatermeetpunten worden omgezet naar automatische meetpunten, welke worden aangesloten op glasvezelkabels. Na uitvoering van de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in haar oorspronkelijke staat hersteld.

De werkzaamheden voorkomen dat de kans op een bacteriologische besmetting toeneemt en dragen bij aan het vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen. Na uitvoering van de werkzaamheden voldoet Dunea aan de gestelde eisen in de Drinkwaterwet, de waterwetvergunning en de ontwerpvoorschriften van de productielocatie Monster. Dit is nodig om te kunnen voldoen aan de drinkwatervraag van nu en de toekomst.

De werkzaamheden die behoren tot het project, staan beschreven in het rapport 'Vervangen Winputten Solleveld, aanleg meetpunten en datakabel – Projectbeschrijving' van 19 maart 2024. Hieronder worden de werkzaamheden samengevat weergegeven:

Vorbereidende werkzaamheden

- het verrichten van snoeiwerkzaamheden rondom de te vervangen putten.

Werkzaamheden ter vervanging van de 43 winputten

- het aanleggen van een werkweg met rijplaten, inclusief het egaliseren van onderhoudspaden;
- het aanvullend snoeien van bomen en/of het rooien van struweel binnen de vastgestelde werkgrenzen van de winputten en onderhoudspaden;
- het inrichten van het werkterrein (booropstellocatie), waarbij onderstaande werkzaamheden worden uitgevoerd:
 - o het ontgraven van de bovenkant van de winputten en de aansluitleidingen (gescheiden ontgraving);
 - o het opnieuw boren van de winputten met een diameter van 600 mm;
 - o het vervangen van de bestaande aansluitleiding;
 - o het aanvullen van de sleuf van de aansluitleidingen en de ontgraven grond rond de winputten;
 - o het zoveel mogelijk herstellen van het werkgebied naar haar oorspronkelijke staat door het terugplaatsen van de toplaag;
- het afvoeren van vrijgekomen materialen.

Werkzaamheden voor de aanleg van de grondwaterstandmeetpunten, plaspeilmeters, voedingskast en voedings- en datakabels

- het aanvullend snoeien van bomen en het rooien van struweel binnen de vastgestelde werkgrenzen van de meetpunten en tracés en onderhoudspaden;
- het plaatsen van twee plaspeilmeters in de infiltratieklassen 11 en 13;
- het plaatsen van twee grondwaterstandmeetpunten met een handboring;
- het automatiseren en aanpassen van twee bestaande grondwaterstandmeters;
- het graven van kabelsleuven van 60 cm diep en 30 cm breed;
- het leggen en installeren van de kabels en aanvullen van de sleuf;
- het terugplaatsen van de toplaag;
- het aanleggen van een voedingskast waar de kabels met elkaar worden verbonden;
- het zoveel mogelijk herstellen van het werkgebied naar haar oorspronkelijke staat.

Overige werkzaamheden

- het realiseren van tijdelijke depots voor opslag van grond en materiaal binnen de contouren van het onderhoudspad.

De werkzaamheden staan gepland te starten vanaf 15 augustus 2024 en duren naar verwachting tot maart 2025. In verband met mogelijke uitloop van de werkzaamheden wordt de ontheffing aangevraagd tot 1 maart 2026. Bij vertraging van de werkzaamheden worden de werkzaamheden in het zomerhalfjaar worden stilgelegd en worden hervat in september 2025 om de soorten zoveel mogelijk te ontzien.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Het voorkomen van de rugstreeppad, de zandhagedis en het glad biggenkruid in Solleveld is algemeen bekend. Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb zijn op 6 december 2022 en 19 december 2022 veldbezoeken uitgevoerd, waarin onderzoek is gedaan naar geschikte locaties voor de beschermde soorten binnen het plangebied. Het soortgericht onderzoek voor de rugstreeppad en zandhagedis is niet uitgevoerd conform de Kennisdocumenten Rugstreeppad en Zandhagedis (BIJ12, 2017). Op basis van de twee veldbezoeken, de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF) en expert judgement zijn de verschillende leefgebieden en potentiële functies en geschikte standplaatsen voor de soorten in kaart gebracht. Uitgegaan wordt dat de soorten overal in het plangebied voor kunnen komen, derhalve wordt er te allen tijde uitgegaan van een worstcasescenario waarin de aanwezigheid wordt verondersteld in het gehele plangebied.

Rugstreepad en zandhagedis

Het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen maakt onderdeel uit van het natuurlijke verspreidingsgebied van de rugstreepad en de zandhagedis. Beide soorten komen algemeen in het plangebied voor. Dit wordt bevestigd door opgenomen recente waarnemingen van beide soorten in de NDFP in de afgelopen vijf jaar⁴. In de aanvraag wordt het plangebied in zijn algemeenheid beschouwd als geschikt leefgebied voor de rugstreepad en de zandhagedis. Tijdens de veldbezoeken zijn op basis van de aanwezige terreinkenmerken potentiële voortplantings- en overwinteringsplaatsen voor de rugstreepad en de zandhagedis in beeld gebracht. In en in de directe omgeving van het plangebied komen geschikte overwinteringsplaatsen van zowel de rugstreepad als de zandhagedis algemeen voor, met name in de overgang tussen duingrasland en struweel. Aanwezige zandige open plekken kunnen dienen als overwinteringsplek voor de rugstreepad en de zandhagedis en daarnaast als ei-afzetplaats voor de zandhagedis. De werklocaties maken hier onderdeel van uit. Twee werklocaties bevinden zich nabij water, waardoor de oeverzone tijdelijk, gedurende het winterhalfjaar, niet beschikbaar zullen zijn. Na afronding van de werkzaamheden zijn deze locaties weer beschikbaar. De twee werklocaties bij water zijn op 19 december 2022 meegenomen in het veldbezoek. Er is sprake van een steil aflopende oeverrand, waardoor een ondiepe snel opwarmende oeverzone voor het afzetten van de eisenoren en opgroeien van de larven ontbreekt. Echter wordt aangegeven dat er wel kooractiviteit is waargenomen, derhalve kan niet worden uitgesloten dat hier toch individuen van de rugstreepad voor kunnen komen.

Gelet op het voorgaande, valt niet uit te sluiten dat er sprake zal zijn van aantasting van functioneel leefgebied van voornoemde soorten, evenals aantasting van mogelijke aanwezige rust- en verblijfplaatsen als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden. Aangezien de aanwezige rugstreepadden en zandhagedissen als gevolg van de werkzaamheden een alternatief moeten zoeken, worden zij tevens opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen opgenomen in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Als mitigerende maatregel worden mogelijk aanwezige rugstreepadden en zandhagedissen afgevangen en verplaatst naar geschikt leefgebied buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Aangezien hierbij gebruik wordt gemaakt van niet-selectieve vangmiddelen waarmee rugstreepadden en zandhagedissen worden afgevangen, is ontheffing benodigd voor overtreding van artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb. Ondanks het afvangen en de zorgvuldige werkwijze valt niet met zekerheid uit te sluiten dat er toch een individu gewond raakt of gedood wordt, doordat een individuele rugstreepad en/of zandhagedis onverhoopt met het te verwijderen materiaal mee afgevoerd wordt. Om deze reden is ook voor het worstcase doden van deze soorten ontheffing aangevraagd. Gezien het voorgaande, is ook sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen opgenomen in de artikelen 3.5, eerste lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb.

Glad biggenkruid

Glad biggenkruid is een therofyt wat betekent dat de soort eenjarig is en de cyclus van bloei, zaadzetting en kieming binnen één jaar wordt voltooid. Groeiplaatsen hebben als gevolg van deze strategie een onbestendig karakter. De soort is gebonden aan laag blijvende graslanden, zonnige plaatsen op droge kalkarme zandgronden. Waarnemingen van glad biggenkruid zijn met name bekend uit Solleveld waar de soort in het gehele duingebied wordt waargenomen. Recente waarnemingen zijn ook bekend van de directe omgeving van de werklocaties (NDFP). Winputten aan de rand van duingrasland met open zandige plekken bevatten een geschikte groeiplaats voor het glad biggenkruid. In 2023 zijn langs paden binnen het werkgebied, vijf exemplaren waargenomen (NDFP, 2024). Voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het werkgebied wordt uitgegaan van een worstcasescenario, waarbij het plangebied in zijn algemeenheid worden beschouwd als geschikt natuurlijk verspreidingsgebied en standplaats voor het glad biggenkruid.

⁴ Raadpleging NDFP op 4 oktober 2023.
01069761-00136494

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen geschikte groeiplaatsen en/of overwinterende rozetten van het glad biggenkruid worden aangetast, doordat gedeelten van de vegetatie wordt afgegraven. Met het terugplaatsen van de toplaag en het herstellen van het werkgebied worden geschikte groeiplaatsen zo veel mogelijk hersteld.

Gelet op het voorgaande, valt echter niet uit te sluiten dat er, als gevolg van de werkzaamheden, sprake zal zijn van aantasting en het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van het glad biggenkruid in zijn natuurlijke verspreidingsgebied zoals opgenomen in de verbodsbepaling artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de rugstreeppad en de zandhagedis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan Vervangen 43 winputten Solleveld' van 27 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 29 maart 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het treffen van mitigerende maatregelen, waaronder het voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken van het functioneel leefgebied voor aanvang van de kwetsbare overwinteringsperiode van de rugstreeppad en de zandhagedis en het treffen van compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de aangevraagde soorten.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden, de aanvraag ziet op het uitvoeren van noodzakelijke werkzaamheden in wingebed Solleveld. Uit inspecties is gebleken dat een deel van de winputten niet meer aan de geldende eisen voldoen en vervangen moeten worden. Gebleken is dat sprake is van vervuiling, lekkages met zandinstroom en wortelingroei in 43 winputten van wingebed Solleveld. De opbrengst van de winlocatie is daardoor minder dan voorheen en maakt dat de reserves van Dunea onder druk staan. Daarnaast neemt bij het niet uitvoeren van de werkzaamheden, de kans op een bacteriologische besmetting toe. De werkzaamheden voor de aanleg van de extra meetpunten, voedings- en datakabels zijn nodig om te kunnen voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen van de geactualiseerde waterwetvergunning in het kader van peilbeheersing en monitoring. De werkzaamheden zijn nodig om te kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige drinkwatervraag (zie ook onder het kopje 'Belangenonderbouwing' hierna).

Het wingebed Solleveld bestaat uit circa 350 verticale winputten aangesloten op een leidingsysteem. Gezamenlijk leveren deze een wincapaciteit van 900 m³ per uur. Het vervangen van de winputten op de bestaande locaties, heeft de minste impact op de natuur. Het aanleggen van nieuwe winputten op andere locaties binnen het Natura 2000-gebied is geen reëel alternatief. Gezien de omvang van het project, de aard van het in te zetten materiaal en materieel, en de korte werkperiode in het winterhalfjaar die wordt gehanteerd om negatieve effecten op natuur te voorkomen, is het niet mogelijk om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Voor het project is ook een natuurvergunning aangevraagd, in behandeling onder zaaknummer 01070135. Op deze aanvraag wordt separaat een besluit genomen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door te werken conform de voorgestelde maatregelen, aangescherpt in de voorschriften, wordt schade aan de rugstreeppad, de zandhagedis en het glad biggenkruid zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'. Voor het glad biggenkruid is tevens het belang 'in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde' aangedragen. Gezien de projectomschrijving is het evident dat de werkzaamheden hieronder kwalificeren voor het glad biggenkruid.

Aanvrager Dunea is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Dunea beheert drie duingebieden tussen Monster en Katwijk, die deel uitmaken van Nationaal Park Hollandse Duinen: Solleveld, Meijendel en Berkheide. Deze drie duingebieden zijn van groot belang voor het zuiveren van drinkwater. Het project ter vervanging van de winputten in Solleveld is één van de projecten die nodig is om op korte termijn de productiecapaciteit te kunnen waarborgen. Er zijn onvoldoende reserves om het productieverlies in Solleveld op te kunnen blijven vangen.

Ter onderbouwing van het wettelijk belang is verwezen naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 11 september 2012 (ECLI:EU:C:2012:560), waarin is aangegeven dat drinkwatervoorziening in beginsel een overweging is die verband houdt met de menselijke gezondheid. De drinkwaterwinning in de duinen vindt zijn oorsprong in de noodzaak om ten behoeve van de menselijke gezondheid de bevolking van schoon en betrouwbaar drinkwater te voorzien. Dit is randvoorwaardelijk voor het uitbannen van infectieziektes en daarmee tot op de dag van vandaag één van de belangrijke pijlers onder de zorg voor de volksgezondheid. De veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening en de volksgezondheid maken dat de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief goed drinkwater van groot maatschappelijk belang is.

Drinkwater is een eerste levensbehoefte. In de Drinkwaterwet is dan ook de zogenaamde ‘zorgplicht drinkwater’ opgenomen en is ook vastgelegd dat duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als dwingende reden van groot openbaar belang geldt (artikel 2 en 3). Ook wordt in ‘Richtlijnen voor de toepassing van artikel 6, lid 4, van de Habitatrictlijn’ als voorbeeld voor een dwingende reden van groot openbaar belang genoemd: het leveren van voldoende water voor menselijk verbruik, industrieel gebruik en de landbouw.

Tot slot geldt voor glad biggenkruid dat de werkzaamheden kwalificeren als nodig in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde, als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, aanhef en onder a van de Wnb.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belang voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de rugstreeppad, de zandhagedis en het glad biggenkruid, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat functioneel leefgebied met daarin mogelijk aanwezige voortplantings- en overwinteringsplaatsen van de rugstreeppad en de zandhagedis en standplaatsen van het glad biggenkruid verloren. In het activiteitenplan en de aanvulling van 29 maart 2024 worden maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn in grote lijnen afdoende. In de aanvraag wordt uitgegaan van worstcase aannames. Op enkele onderdelen achten wij het gelet hierop noodzakelijk en niet onredelijk om ter borging van de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten de maatregelen nader te nuanceren op de volgende punten:

Algemeen

In de aanvraag staat aangegeven dat alle werkzaamheden te allen tijde in één richting worden uitgevoerd, zodat eventueel aanwezige soorten voldoende tijd krijgen om te kunnen vluchten. Dit hebben wij tevens geborgd in voorschrift 9. Daarnaast hebben wij in de voorschriften opgenomen dat de rijsnelheid van alle machines en voertuigen over onverharde paden binnen het plangebied niet hoger mag zijn dan vijf kilometer per uur. Individuen van de rugstreeppad en de zandhagedis krijgen zo voldoende mogelijkheid te vluchten en daarmee wordt verwonding en doding van individuen van beide soorten voorkomen. Voor beheerpaden die voorzien zijn van rijplaten en aanwezig zijn in onverhard terrein binnen het plangebied, geldt een maximale snelheid van vijftien kilometer per uur. In overige gevallen, zoals (transport)bewegingen over verharde beheerpaden die met rijplaten zijn voorzien, geldt een maximumsnelheid van dertig kilometer per uur. Indien een lagere maximumsnelheid ter

plaatse geldt vanuit veiligheidsoverwegingen of andere wet- en regelgeving dan dient uiteraard deze maximumsnelheid te worden aangehouden. Bovenstaande rijsnelheden gelden voor de locaties buiten de schermen, in de periode van 1 februari tot 15 november. Dit hebben we opgenomen in voorschrift 10.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden toch nog individuen van de rugstreepd, de zandhagedis of het glad biggenkruid worden aangetroffen in het plangebied, dienen de werkzaamheden die gerelateerd zijn aan het specifieke werk op die locatie direct stilgelegd te worden. Er moet in dat geval direct contact opgenomen worden met de begeleidend ecologisch deskundige en de OZHZ. De ecologische deskundige dient passende maatregelen te nemen en de genomen stappen toe te lichten in het ecologisch logboek. De genomen maatregelen dienen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk op dezelfde dag dat deze worden uitgevoerd, doorgegeven te worden aan de OZHZ. De werkzaamheden kunnen op de werklocatie hervat worden als de ecologische deskundige het plangebied weer heeft vrijgegeven voor de werkzaamheden. Indien de OZHZ het nodig acht dat aanvullende en/of andere maatregelen getroffen moeten worden voordat de werkzaamheden hervat mogen worden, dan mogen de werkzaamheden pas hervat worden nadat deze maatregelen genomen zijn en de locatie is vrijgegeven door de ecologisch deskundige. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 11.

Rugstreepd en zandhagedis

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het plangebied ongeschikt en ontoegankelijk gemaakt te worden voor de rugstreepd en de zandhagedis om zoveel als mogelijk te voorkomen dat individuen worden verwond en gedood. Het ongeschikt maken en ontoegankelijk maken hebben wij aangescherpt op een aantal punten. Dit houdt in dat de locaties van de te renoveren winputten afgeschermd dienen te worden en dat deze schermen in een goede staat dienen te functioneren. Om dit te waarborgen zijn dagelijkse controles van de functionaliteit de schermen noodzakelijk. Deze controles moeten worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige of door een persoon die door de ecologisch deskundige is geïnstrueerd. Beschadigingen of andere omstandigheden waardoor de functionaliteit wordt belemmerd, dienen uiterlijk binnen één dag te worden hersteld of opgelost. Dit om nieuwe toestroom (influx) van rugstreepd en zandhagedissen in het werkgebied te voorkomen. Het verwijderen van schermen is alleen toegestaan nadat de werkzaamheden in het gebied zijn afgerond en onder begeleiding van de ecologisch deskundige. Met deze maatregelen wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 12.

In voorschrift 13 hebben wij een aantal aanscherpingen opgenomen voor het afvangen en verplaatsen van de rugstreepd en de zandhagedis (inclusief algemene soorten vanuit de zorgplicht). Dit dient door een ecologisch deskundige verricht te worden. Vanaf het moment van afvangen, dient de deskundige tweemaal daags met een tussenperiode van maximaal 10 tot 12 uur een controle uit te voeren op aanwezige individuen. In de voorgestelde maatregelen wordt benoemd dat emmers eenmaal daags gecontroleerd en gelegegd worden, echter omdat zandhagedissen dagactief zijn en rugstreepd nachactief, wordt door het tweemaal daags controleren van de emmers voorkomen dat dieren te lang in de emmers blijven en hier mogelijk schade van kunnen ondervinden. Gevangen individuen dienen zo snel mogelijk te worden vrijgelaten in het omliggende leefgebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het afvangen van de rugstreepd en de zandhagedis dient uitgevoerd te worden met handvangsten, aangevuld met het plaatsen van schuilplaten (herpetoplaten), (vang)emmers en/of stropvangsten. Deze laatste methode van afvangen hebben wij aanvullend opgenomen omdat dit een effectieve methode is voor het afvangen van de zandhagedis (Kennisdokument Zandhagedis, BIJ12, 2017). Stropvangsten met behulp van vangstropjes vereist daarbij wel ervaring in het toepassen van deze specifieke vangstmethode bij de ecologisch deskundige. Verder dienen de vangemmers een grillige stok te bevatten zodat eventuele aanwezige muizen de emmers kunnen verlaten. Van het afvangen en verplaatsen dient verslag te worden gedaan in het ecologisch logboek. Om verspreiding van ziektes onder amfibieën te voorkomen dienen handschoenen, laarzen en opvangemmers en andere materialen die worden gebruikt voor bovenstaande vangmethoden ontsmet te worden conform het Desinfectie protocol veldwerk van RAVON. Dit hebben wij opgelegd in voorschrift 14.

De staat van instandhouding van de rugstreeppad heeft landelijk een matig afnemende trend en binnen het duingebied is de trend stabiel. De staat van instandhouding van de zandhagedis heeft landelijk een matig toenemende trend (Adams *et al.*, 2019; Breedveld *et al.*, 2017, RAVON). In Solleveld wordt de rugstreeppad sinds 2000 voornamelijk bij de infiltratieplassen waargenomen. Ondanks dat de infiltratieplassen nauwelijks over flauwe en zon beschenen oevers beschikken, komt in een aantal van de plassen beperkt voortplanting van de rugstreeppad voor.

Voor beide soorten is de staat van instandhouding in de kustduingebieden, welke een belangrijk kerngebied van de verspreiding vormt, gunstig. Zowel de rugstreeppad als de zandhagedis hebben geprofiteerd van de in het verleden uitgevoerde natuurontwikkeling en het huidige beheer in het duingebied. Beide soorten komen veelvuldig voor in Solleveld. Het huidige plangebied maakt slechts een klein onderdeel uit van het gehele zomer- en winterhabitat van beide soorten. Er is geen sprake van permanent verlies van het functioneel leefgebied van de rugstreeppad en de zandhagedis. Als gevolg van de werkzaamheden ontstaan nieuwe open zandige plekken die op den duur als geschikte overwinteringsplekken voor deze soorten kunnen dienen. Tevens bieden de open zandige plekken langs aanwezig struweel en duingrasland voldoende geschikte ei-afzetplekken voor de zandhagedis. Deze zijn direct beschikbaar in het voorjaar na afronding van de werkzaamheden. De aanwezige voortplantingswateren worden door de werkzaamheden niet aangetast en blijven behouden. Door de voorgenomen maatregelen en de korte uitvoeringsperiode van de werkzaamheden is het aannemelijk dat beide soorten in de directe omgeving aanwezig blijven.

Glad biggenkruid

In het plangebied zijn standplaatsen van het glad biggenkruid bekend. Om bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening te houden met overwinterende rozetten van glad biggenkruid zal de aanwezigheid van de rozetten kort voor het uitvoeren van de werkzaamheden in kaart moeten worden gebracht door de ecologisch deskundige. Dit dient te worden uitgevoerd door het vlakdekkend inventariseren en markeren van de groeiplaatsen. Dit dient uitgevoerd te worden in de periode en het tijdstip waarin de trefkans het grootst is. Om die reden hebben wij in de voorschriften opgenomen dat deze inventarisatie in de ochtenduren dient te worden uitgevoerd in de periode van 1 juli tot en met 31 oktober. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 15. Groeiplaatsen met rozetten in het werkgebied worden vervolgens gemarkeerd. Indien groeiplaatsen niet kunnen worden ontzien, worden overwinterende rozetten met voldoende grond uitgestoken en verplaatst naar een geschikte plek in de omgeving. In de aanvraag wordt niet aangegeven waaruit een geschikt ontvangstlocatie moet bestaan. Het glad biggenkruid is gebonden aan het habitatype Grijs duin (H2130-A). Om te borgen dat de getransplanteerde individuen en/of clusters van het glad biggenkruid onder de juiste omstandigheden worden getransplanteerd, hebben wij aanvullend in voorschrift 16 opgenomen op welke wijze de individuen dienen te worden uitgestoken en aan welke voorwaarden de ontvangstlocaties dienen te voldoen. Hierbij geldt dat de abiotische condities dienen te worden afgeleid van vegetatiestructuur afkomstig van de meest recente vegetatiekartering met als belangrijkste aandachtspunt een voldoende open vegetatiestructuur. Tevens dient op kaart te worden aangegeven op welke locaties de getransplanteerde planten in de bodem worden geplaatst. Aangetroffen exemplaren dienen te worden getransplanteerd in de periode van 1 maart tot en met 30 september. Het is van belang dat het glad biggenkruid met voldoende grond rondom de te transplanteren plant wordt uitgestoken om de wortels van de plant te behouden. Vanwege de kwetsbaarheid dient het uitsteken van de plant handmatig te worden uitgevoerd, zodat de te transplanteren plant als een homogeen pakket kan worden uitgestoken. Als de grond rondom de te transplanteren plant bestaat uit los duinzand dient deze eerst vochtig te worden gemaakt. De ecologisch deskundige dient van het voorgaande verslag te doen in het ecologisch logboek. Na afloop van de werkzaamheden komen weer nieuwe potentiële groeiplaatsen beschikbaar in de vorm van kleine open zandige plekken. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het aanbod aan geschikt groeiplaatsen in Solleveld.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden van dit project niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de rugstreeppad, de zandhagedis en het glad biggenkruid.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de OZHZ. De werkzaamheden en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten van de activiteit op de aangevraagde soorten op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, van de Wnb worden verleend. Tevens wordt ontheffing verleend op grond van artikel 3.9, tweede lid, van de Wnb voor gebruikmaking van niet-selectieve vangmiddelen bij het vangen van de rugstreeppad en de zandhagedis.